

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БЕРДЯНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення вченої ради
Бердянського державного
педагогічного університету
від 02.09.2021 р., протокол №01

Теорія і методика журналістської творчості

(назва освітнього компоненту)

ПРОГРАМА

обов'язкової навчальної дисципліни

підготовки	<u>бакалавра</u> (назва ступеня вищої освіти)
спеціальності	<u>061 Журналістика</u> (шифр і назва спеціальності)
освітньо-професійної програми	<u>«Журналістика»</u> (назва освітньо-професійної програми)

Бердянськ, 2021

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Юлія МЕЛЬНІКОВА, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри соціальних комунікацій

Обговорено та рекомендовано методичною радою Бердянського державного педагогічного університету 17.06.2021 р., протокол №10.

ВСТУП

Програма обов'язкової навчальної дисципліни «Теорія і методика журналістської творчості» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Журналістика» підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, галузі знань 06 Журналістика, спеціальності 061 Журналістика.

Предметом навчальної дисципліни є складові творчості мас-медійного фахівця, жанрова структура, особливості підготовки журналістського продукту.

Міждисциплінарні зв'язки: основи журналістики, журналістський фах, редагування для журналістів.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Теорія і методика журналістської творчості» є забезпечення здобувачів вищої освіти знаннями складників творчого процесу журналіста, особливостей взаємодії пізнання, аргументації, узагальнень; забезпечення теоретичної і практичної підготовки, оволодіння здобувачами навичками роботи над матеріалами різних жанрів, зокрема, особлива увага приділяється методиці підготовки журналістських матеріалів до друку, передачі в ефірі й розміщення на сайті.

1.2. Основні завдання вивчення навчальної дисципліни «Основи журналістики» полягають у тому, щоб дати студентам чіткі уявлення про теорію та методику журналістської творчості, розглянути аспекти жанрового арсеналу, змісту й елементів, поетики журналістського тексту, специфічні основи майстерності та ін.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні набути таких компетентностей та продемонструвати такі результати навчання:

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач	Програмні результати навчання
ЗК02. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	ПРН 01. Пояснювати свої виробничі дії та операції на основі отриманих знань.
ЗК04. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.	ПРН 02. Застосовувати знання зі сфери предметної спеціалізації для створення інформаційного продукту чи для проведення інформаційної акції.
ЗК05. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.	ПРН 08. Виокремлювати у виробничих ситуаціях факти, події, відомості, процеси, про які бракує знань, і розкривати способи та джерела здобування тих знань.
ЗК06. Здатність до адаптації	ПРН 13. Передбачати реакцію аудиторії на інформаційний продукт чи на інформаційні акції, зважаючи
ФК01. Здатність застосовувати знання зі сфери соціальних комунікацій у своїй професійній діяльності.	

	на положення й методи соціальнокомунікаційних наук.
--	---

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 3 кредити ЄКТС / 90 години.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Тема 1. Соціальна практика і журналістська творчість. Журналістика як засіб масово-інформаційного, духовно-культурного та ділового спілкування. Пріоритетні об'єкти і предмети пізнання і впливу в журналістиці. Визначальні фактори творчого "обличчя" журналіста: соціальна ситуація, духовні цінності суспільства, національно-культурні особливості преси, професійна школа, спеціалізація (друковані й аудіовізуальні ЗМІ, тематика, форми творчої діяльності, службові функції).

Тема 2. Задум, тема, концепція, ідея журналістського твору. Джерела тем. Від задуму до теми твору. Поняття «факт», «ситуація», «проблема». Факт і тема.

Тема 3. Композиція, конфлікт, сюжет твору. Поняття про композицію як про загальну структуру журналістського твору. Залежність композиції від жанру твору. Конфлікт як відображення реальних суперечностей життя. Конфлікт і проблема. Поняття про фабулу. Конфлікт і сюжет. Своєрідність сюжету в журналістському творі. Елементи сюжету в безсюжетному творі. Сюжет на телебаченні.

Тема 4. Поняття про журналістську творчість. Науково-теоретичні уявлення про природу літературної творчості журналіста, методика, технологію і психологію літературної праці в ЗМІ. Цікавість як психологічний феномен. Від цікавості факту і думки до цікавої особистості.

Тема 5. Ідейно-тематичні особливості журналістського твору

Тема 6. Процес написання журналістського твору. Головні етапи роботи над журналістським твором: виникнення задуму, процес збору й осмислення матеріалу, написання твору, остаточне опрацювання тексту, Заголовок твору, його функції й типи. Етика заголовка. Перша фраза. Лід і його різновиди. Серцевина твору і майстерність викладу провідної думки. Кінцівка твору. Техніка написання і саморедагування тексту.

Тема 7. Складові журналістської майстерності: оперативність, актуальність, компетентність, правдивість, сміливість, аргументованість, інформаційна насиченість, документальна точність, соціальна гострота, практична спрямованість, переконливість, цікавість, стислість і досконалість викладу.

Тема 8. Структурно-композиційні особливості журналістського твору

Тема 9. Алгоритм творчого акту журналіста

Тема 10. Методика збору інформації, методи пізнавальної діяльності та відображення інформації у журналістиці. Головні потоки журналістської інформації: офіційні документи, подієва інформація, власне публіцистика, науково-просвітницька інформація, естетично-розважальна, ділова, довідкова інформація, реклама.

Тема 11. Особливості жанрової диференціації. Жанр як основа журналістського твору. Теоретичні проблеми визначення жанру. Критерії жанроподілу. Система жанрів сучасної журналістики. Міжжанрові варіанти та міжгрупова дифузія.

Тема 12. Методи і прийоми журналістської творчості. Загальне поняття про джерела і методи збору інформації. Метод спостереження в журналістиці. інтерв'ю як метод збору оперативної та аналітичної інформації. Соціологічні методи збору інформації.

Тема 13. Факт – основа журналістського твору. Визначення і характеристика факту. Факт і система фактів. Одиничний і статистичний факт. Науковий і художній факт. Методика перевірки достовірності фактів.

Тема 14. Професійний аналіз журналістського твору

Тема 15. Технічні засоби у процесі журналістської творчості. Технологічний фактор у діяльності журналіста

3. Рекомендована література

1. Бідзіля Ю. М. Словник журналіста: терміни, мас-медіа, постаті. Ужгород : Закарпаття, 2007. 224 с.
2. Біличенко О. Художня література в інформаційно-комунікаційному просторі сучасності : монографія. Слов'янськ, 2012. 351 с.
3. Журналістський фах: газетно-журнальне виробництво : навч. посібник. 2-ге вид., переробл. і допов. / Т. О. Приступенко, Р. В. Радчик, М. К. Василенко [та ін.] ; за ред. В. В. Різуна. Київ : Київський університет, 2012. 352 с.
4. Здоровега В. Й. Теорія і методика журналістської творчості : підручник / В. Й. Здоровега. 2-ге вид., переробл. і допов. Львів : ПАІС, 2004. 268 с.
5. Кулик О.Д. Основи журналістики : навчальний посібник. Переяслав-Хмельницький : «Видавництво КСВ», 2014. 152 с.
6. Лаврик О. В. Основи журналістики : навчально-методичний посібник для студентів зі спеціальності "Журналістика". Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2008. 73 с.
7. Лизанчук В. В. Радіожурналістика: засади функціонування : підручник. Л.: Вид-во ПАІС, 2000.
8. Михайлин І. Л. Основи журналістики : підручник . 5-те вид., переробл. та допов. Київ : ЦУЛ, 2011. 496 с.
9. Москаленко А.З. Теорія журналістики : навчальний посібник. К. : Ексаб, 2002. 334 с.
10. Назаренко Г. І. Інформаційні жанри журналістики : навч. посібник : в 2 ч. Ч. 1. Київ : НАУ, 2010. 32 с.
11. Назаренко Г. І. Інформаційні жанри журналістики : навч. посібник : в 2 ч. Ч. 2. Київ : НАУ, 2010. 64 с.
12. Носке Г. Журналістика: що треба знати та вміти / Книжка для читання та підручник. К. : Центр вільної преси, 2017. 312 с.

13. Приступенко Т. О. Теорія журналістики: етичні та правові засади діяльності засобів масової інформації : навч. посібник. Київ : Знання, 2011. 351 с.

14. Різун В. В. Основи журналістики у відповідях та заувагах. Київ : КНУ імені Т. Шевченка, 2004. 80 с.

4. Методи навчання: словесні (пояснення, розповідь, лекція); практичні заняття, творчі завдання.

Самостійна робота: домашні завдання, створення контенту, розміщення контенту на веб-ресурсах.

5. Форма підсумкового контролю успішності навчання: екзамен

6. Система оцінювання.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ЄКТС
	Для підсумкового семестрового контролю, що включає екзамен, курсову роботу, практику	Для підсумкового семестрового контролю, що включає залік	Для всіх видів підсумкового контролю
90-100	відмінно	зараховано	A (відмінно)
78-89	добре		B (добре)
65-77			C (добре)
58-64	задовільно		D (задовільно)
50-57			E (задовільно)
35-49	незадовільно	не зараховано	FX (незадовільно) з можливістю повторного складання
1-34	незадовільно		F (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням дисципліни